

Uchwała nr XLII/526/2017
Rady Powiatu Lubańskiego
z dnia 28 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia 3 – letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lubańskim na lata 2018 – 2020

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt. 3a i 4 oraz art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1868) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz.697 z późn. zm.).

Rada Powiatu Lubańskiego
uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się 3 – letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lubańskim na lata 2018 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Lubańskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Teresa Małachuk-Rozan

Uzasadnienie
do Uchwały nr XLII/326/2017.....
Rady Powiatu Lubańskiego
z dnia 28 grudnia 2017r.....

Zapis art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) wskazuje, iż do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, w tym określenie corocznego limitu nowo tworzonych rodzin zastępczych zawodowych. W celu realizacji powyżej wskazanego zapisu ustawowego opracowano Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lubańskim na lata 2018 – 2020.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni zasadne.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Teresa Budkiewicz-Kozuń

**POWIATOWY
PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE LUBAŃSKIM
NA LATA 2018 – 2020**

Lubań, 2017

Spis treści

WSTĘP	3
1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	5
2. FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ	6
3. EWALUACJA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE LUBAŃSKIM W LATACH 2015 – 2017	8
3.1 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	8
3.2 GRUPA WSPARCIA I RODZINY POMOCOWE.....	11
3.3 PROMOCJA RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO	12
3.4 SZKOLENIE RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ	12
3.5 PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH.....	13
4. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	14
5. CEL GŁÓWNY : ROZWÓJ RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ	16
5.1 Utrzymanie dotychczasowego poziomu zatrudnienia i rozwój infrastruktury zasobów ludzkich na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.....	16
5.2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców.	16
5.3. Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu lubańskiego.	17
5.4. Zapewnienie wieloaspektowej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	17
6. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA NA LATA 2018-2020	18
7. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU :.....	19
8. ZAGROŻENIA DLA REALIZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE :.....	19
9. ODBIORCY PROGRAMU.....	19
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	19
11. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	20

WSTĘP

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lubańskim na lata 2018 – 2020, zwany dalej Programem, został opracowany na podstawie założeń Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.).

Program stanowi kontynuację realizacji założeń określonych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lubańskim na lata 2015 – 2017, przyjętym Uchwałą Nr V/40/2015 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 26 lutego 2015 roku. Założenia Programu oraz sformułowane w nim cele i zadania do realizacji są zgodne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubańskim na lata 2016 – 2025, zatwierdzonej Uchwałą Nr XXVI/207/2016 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lubańskiego na lata 2016 – 2025.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Lubańskiego oraz aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi.

Na podstawie Zarządzenia Nr 57/2011 Starosty Lubańskiego z dnia 26 sierpnia 2011 roku na Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Lubańskim został wyznaczony Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu. Zgodnie z art. 76 pkt 4 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) do zadań Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnieniu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 6) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 7) zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 11) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

- 14) prowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analiz dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 15) zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 16) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- 17) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza, albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z przyczyn zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1868);
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).

2. FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

Pieczą zastępczą związana jest z działaniami na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, a system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kwestie prawne związane ze wspieraniem rodziny i systemem pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.); Ustawa ta określa m.in. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz normy jej finansowania.

Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Celem pieczy zastępczej ma za zadanie przede wszystkim zapewnienie pracy z rodziną biologiczną, tak aby umożliwić powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążyć do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – zapewnić opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Rodzinna pieczę zastępczą to system, w skład którego wchodzi rodziny zastępcze zawodowe, spokrewnione i niezawodowe oraz rodzinne domy dziecka.

- 1) **Rodzina zastępcza spokrewniona**, tj. rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

- 2) **Rodzina zastępcza niezawodowa**, tj. rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, nie będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
- 3) **Rodzina zastępcza zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego**, tj. rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko wymagające natychmiastowego zapewnienia opieki zastępczej do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego w sprawie powrotu dziecka do rodziny biologicznej, albo przysposobienia lub umieszczenia w rodzinnej formie pieczy zastępczej.
- 4) **Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna**, tj. rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci niepełnosprawne i dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1654 z późn. zm.) lub małoletnie matki z dziećmi.
- 5) **Rodzinny dom dziecka** tworzony jest przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim, sprawujących/sprawującą opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci, w tym pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej.

Instytucjonalna piecza zastępcza to system pieczy zastępczej sprawowany w formie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

1) Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- a) typu rodzinnego – zapewnia opiekę dzieciom w różnym wieku, w tym dorastającym i usamodzielniającym się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- b) typu interwencyjnego – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki. Pobyt w placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego w sprawie powrotu dziecka do rodziny biologicznej, albo przysposobienia lub umieszczenia w rodzinnej formie pieczy zastępczej;

- c) typu socjalizacyjnego – zapewnia całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy;
 - d) typu specjalistycznego/terapeutycznego – zapewnia opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia, która spełnia ich indywidualne potrzeby, w tym: legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i znacznym.
- 2) Regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna (prowadzona przez samorząd wojewódzki) – są w niej umieszczane dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalistycznej opieki i rehabilitacji. Z tego powodu nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 3) Interwencyjny ośrodek preadopcyjny (prowadzony przez samorząd wojewódzki) – jest to placówka przeznaczona dla dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

2. EWALUACJA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE LUBAŃSKIM W LATACH 2015 – 2017 ¹

3.1 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Największą liczbę rodzin zastępczych w latach 2015 – 2017 stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione – dziadkowie i pełnoletnie rodzeństwo dziecka. Niewiele mniejszą grupę wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej tworzyły rodziny zastępcze niezawodowe, natomiast najmniejszą liczbę stanowiły rodziny zastępcze zawodowe, których obecność jest niewystarczająca w obecnej sytuacji panującej w pieczy. Obecnie w powiecie lubańskim funkcjonują trzy zawodowe rodziny zastępcze, z których jedna powstała w 2004 roku (pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego), kolejna powstała w 2007 roku, a ostatnia w 2017 roku poprzez przekształcenie z rodziny niezawodowej. Ponadto, w 2015 roku rozwiązano jedną zawodową rodzinę zastępczą i przekształcono w rodzinny dom dziecka.

¹ okres ewaluacji obejmuje lata 2015 - 2016 oraz 10 miesięcy 2017 roku.

Tabela nr 1.

Liczba rodzin zastępczych z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2014 – 2017

Formy rodzinnej Pieczy zastępczej	Rok 2014		Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	51	62	56	66	53	66	48	60
Rodziny zastępcze niezawodowe	24	33	24	33	22	31	21	26
Rodziny zastępcze zawodowe	2	8	1	5	1	5	2	7
Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	17	1	13	1	12	1	6
Rodzinne domy dziecka	0	0	1	6	1	8	1	8
Razem	78	120	83	123	78	122	73	107

Aktualnie na terenie powiatu funkcjonują łącznie 72 rodziny zastępcze oraz 1 rodzinny dom dziecka, w których łącznie przebywa 107 dzieci. Większość rodzin zastępczych została objęta opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W latach 2012 – 2014 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej mógł mieć pod opieką nie więcej niż 30 rodzin zastępczych. Od stycznia 2015 roku pod opieką koordynatora może znajdować się tylko maksymalnie 15 rodzin. Aktualnie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu zatrudnionych jest sześciu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy pracują z 70 rodzinami zastępczymi. Do zadań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej należą:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka planu pomocy dziecku;

- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, w tym udział w grupach wsparcia;
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Największa grupa rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie miasta Lubań, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 2.

Liczba rodzin zastępczych z podziałem na gminy zlokalizowanych na terenie Powiatu Lubańskiego

Gmina	Liczba rodzin zastępczych
Miasto Lubań	25
Gmina Lubań	6
Miasto i Gmina Leśna	19
Miasto i Gmina Olszyna	11
Gmina Siekierczyn	4
Gmina Platerówka	2
Miasto Świeradów Zdrój	6

Z powodu zbyt małej liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie naszego powiatu dzieci z terenu Powiatu Lubańskiego przebywają również w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Kwestie związane z pobytem dzieci regulują porozumienia pomiędzy powiatami.

Tabela nr 3.

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych poza terenem Powiatu Lubańskiego

Liczba dzieci lata	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba dzieci z terenu Powiatu Lubańskiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów	29	28	29

3.2 GRUPA WSPARCIA I RODZINY POMOCOWE

Zgodnie z art. 76 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.), do zadań Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in. **zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.**

W październiku 2015 roku z inicjatywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu zawiązała się grupa wsparcia rodzin zastępczych, którą obecnie tworzy około 10 osób. Spotkania jej członków odbywają się cyklicznie co 3 miesiące, zazwyczaj są prowadzone tematycznie. W trakcie spotkań omawiane są nurtujące rodziny problemy wynikające z pełnienia funkcji rodziny zastępczej, uczestnicy wymieniają się swoimi problemami, doświadczeniami oraz metodami ich rozwiązywania. W ramach spotkań grupy wsparcia planuje się organizację różnego rodzaju imprez integracyjnych dla rodzin zastępczych z terenu powiatu lubańskiego.

Dodatkową formą wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej jest tzw. rodzina pomocowa. W przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej. Może to mieć miejsce szczególnie w sytuacji urlopu wypoczynkowego rodziny zastępczej zawodowej, udziału w szkoleniach lub też w wypadku nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka, bądź małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkoleni do funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. Podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa pomiędzy starostą, a rodziną pomocową.

3.3 PROMOCJA RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO

Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki poprzez:

- 1) zamieszczanie ogłoszeń o naborze kandydatów na rodziny zastępcze na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu i Starostwa Powiatowego w Lubaniu;
- 2) ogłoszenia promujące pieczę zastępczą i artykuły w lokalnej prasie, mediach;
- 3) uczczenie dnia 31 Maja jako Dnia Rodzicielstwa Zastępczego;
- 4) organizacje imprez integracyjnych dla rodzin zastępczych (pikniki, imprezy okolicznościowe).

3.4 SZKOLENIE RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

Kandydaci do sprawowania niezawodowej i zawodowej rodziny zastępczej są zobowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu szkolenia w tym zakresie prowadzone są według Programu PRIDE - Rodzinna Opieka Zastępcza przeprowadzone zgodnie z licencją uzyskaną przez Towarzystwo NASZ DOM. Program jest zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Decyzja nr 27/2013/RZ znak DSR-I-5121-37-1-TU/13 z dnia 29.11.2013r. Uprawnienia trenerskie do prowadzenia szkolenia według powyższego programu posiada aktualnie dwóch pracowników PCPR w Lubaniu.

Liczbę osób, które ukończyły szkolenie na rodzinę zastępczą zgodnie z powyższym programem przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4.

Liczba osób, które ukończyły szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze w okresie 2015-2017

Udział w szkoleniach dla kandydatów na rodziny zastępcze	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla niezawodowych rodzin zastępczych	10	9	16
Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla zawodowych rodzin zastępczych	6	0	8
Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla spokrewnionych rodzin zastępczych	7	18	5

Uczestnicy szkolenia dla spokrewnionych rodzin zastępczych otrzymują jedynie świadectwa potwierdzające jego ukończenie. Natomiast, kandydaci na niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze otrzymują również zaświadczenia kwalifikacyjne, które są wydawane na ich wniosek.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu systematycznie organizuje również szkolenia grupowe i indywidualne dla funkcjonujących rodzin zastępczych mające na celu podnoszenie ich kompetencji wychowawczych uwzględniając potrzeby zgłaszane przez rodziny zastępcze.

3.5 PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH

W ramach swojej działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu zapewnia rodzinom zastępczym zgodnie ze zgłaszanymi przez nie potrzebami wsparcie psychologa i pedagoga. Natomiast poradnictwem prawnych pracownicy jednostki w sytuacjach skomplikowanych posiłkują się usługami radcy prawnego w Starostwie Powiatowym w Lubaniu.

Tabela nr 5.

Poradnictwo specjalistyczne zapewniane rodzinom zastępczym w okresie 2015-2017

Rodzaj wsparcia	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Indywidualne konsultacje psychologiczne	22	107	62
Indywidualne konsultacje pedagogiczne	9	16	16
Konsultacje prawne	7	14	10

4. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu lubańskiego zapewniają trzy placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela nr 6.

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Powiatu Lubańskiego

L.p.	Nazwa placówki	Adres	Organ prowadzący	Liczba miejsc w placówce
1	Placówka Opiekuńczo Wychowawcza Nr 1	ul. Długa 1, 59-850 Świeradów - Zdrój	Powiat Lubański	14
2	Placówka Opiekuńczo Wychowawcza Nr 2	ul. Długa 1, 59-850 Świeradów - Zdrój	Powiat Lubański	14
3	Ognisko Wychowawcze dla Dziewcząt w Lubaniu	ul. Wrocławska 17; 59-800 Lubań	Zgromadzenie Sióstr św. Marii Magdaleny od pokuty z siedzibą władz generalnych w Lubaniu*	14

*) Ognisko Wychowawcze dla Dziewcząt Św. Jadwigi Śląskiej działa na podstawie Umowy nr 241/2014 zawartej pomiędzy Powiatem Lubański a Zgromadzeniem Sióstr św. Marii Magdaleny od Pokuty o powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej pod nazwą „Prowadzenie na terenie Powiatu Lubańskiego całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 14 dzieci całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017r.

Powyższe placówki zapewniają opiekę i wychowanie dla dzieci, pochodzących głównie z terenu powiatu lubańskiego. W przypadku posiadania wolnych miejsc do placówek kierowane są również dzieci spoza terenu powiatu. Wówczas powiat kierujący dzieckiem pokrywa koszty jego utrzymania w placówce.

Liczbę dzieci z terenu powiatu lubańskiego umieszczonych w w/w placówkach oraz dzieci z terenu innych powiatów w latach 2015 – 2017 obrazuje poniższe zestawienie:

Tabela nr 7.

Dzieci umieszczonych w placówkach na terenie powiatu lubańskiego w latach 2015 – 2017

Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017	
	Dzieci z terenu powiatu lubańskiego	Dzieci spoza terenu powiatu	Dzieci z terenu powiatu lubańskiego	Dzieci spoza terenu powiatu	Dzieci z terenu powiatu lubańskiego	Dzieci spoza terenu powiatu
Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej Nr 1 w Świeradowie Zdrój	9	5	9	5	9	5
Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej Nr 2 w Świeradowie Zdrój	12	2	12	2	14	2
Liczba dzieci przebywających w Ognisku Wychowawczym dla Dziewcząt w Lubaniu	8	6	6	8	6	8
Łącznie na terenie powiatu	29	13	27	15	29	15

Obecnie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów przebywa 24 wychowanków z terenu powiatu lubańskiego tj.:

Tabela 8.

Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu (stan na dzień 02.10.2017r.)

Placówki opiekuńczo – wychowawcze		Liczba wychowanków
1.	Placówka opiekuńczo- wychowawcza „Nadzieja” w Jeleniej Górze	4
2.	Placówka opiekuńczo- wychowawcza w Krośnicach	3
3.	Placówka opiekuńczo- wychowawcza w Wołowie	1
4.	Placówka opiekuńczo- wychowawcza w Krzydlinie Małej	9
5.	Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Nowym Siodle	1
6.	Placówka opiekuńczo- wychowawcza w Pszczynie	2
7.	Placówka opiekuńczo wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	4
Łącznie		24

5. CEL GŁÓWNY : ROZWÓJ RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Cele szczegółowe:

5.1 Utrzymanie dotychczasowego poziomu zatrudnienia i rozwój infrastruktury zasobów ludzkich na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.

- 1) Utrzymanie zatrudnienia w Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej – kierownik działu, koordynatorzy pieczy zastępczej, psycholog, pedagog.
- 2) Rozszerzenie specjalistycznego poradnictwa – prawnego, psychologicznego dot. terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą i dzieci umieszczonych w pieczy.
- 3) Doskonalenie zawodowe kadry Organizatora pieczy zastępczej.

Wskaźnik/miernik:

- 1) Liczba osób, w tym specjalistów, zatrudnionych w Zespole pieczy zastępczej,
- 2) Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje.

5.2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców.

- 1) Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki (m.in. poprzez ogłoszenia na stronie internetowej PCPR, lokalnej prasie oraz indywidualne rozmowy z osobami zainteresowanymi, tworzeniem rodzinnych form pieczy zastępczej).
- 2) Realizacja procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
- 3) Tworzenie i rozwój zawodowych i niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych poprzez organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.
- 4) Określenie limitu rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka na poszczególne lata (w roku 2019 oraz 2020 planowane jest utworzenie dwóch rodzin zawodowych, w 2020 roku planuje się również założenie jednego rodzinnego domu dziecka).
- 5) Współpraca z organizacjami społecznymi, pozarządowymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

Wskaźnik/miernik

- 1) Zakres i formy prowadzonych działań na rzecz promocji idei rodzicielstwa zastępczego,
- 2) Liczba pozyskanych kandydatów w rozbiciu na lata 2018, 2019, 2020,
- 3) Liczba kandydatów, którzy otrzymali kwalifikacje do pełnienia funkcji niezawodowej/zawodowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka w rozbiciu na lata 2018, 2019, 2020,
- 4) Ustalony limit rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka na rok 2018, 2019, 2020.

5.3. Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu lubańskiego.

- 1) Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w rozwiązywaniu problemów związanych z opieką nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej m.in. grupy wsparcia, opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny.
- 2) Zapewnienie rodzinom zastępczym, dzieciom umieszczonym w tych rodzinach oraz pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej specjalistycznej pomocy psychologicznej – (konsultacje, badania psychologiczne).
- 3) Zapewnienie rodzinom zastępczym i pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej pomocy specjalistycznej prawnej.
- 4) Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej poprzez objęcie wszystkich rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z wytycznymi ustawy.
- 5) Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych zgodnie z ich potrzebami.
- 6) Wypłacanie świadczeń rodzinom zastępczym na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej oraz wypłacanie wynagrodzeń zawodowym rodzinom zastępczym.

Wskaźnik/miernik:

- 1) Liczba rodzin spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych uczestniczących w grupie wsparcia,
- 2) Liczba rodzin zastępczych korzystających ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, prawnego,
- 3) Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2018, 2019, 2020,
- 4) Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2018, 2019, 2020
- 5) Liczba rodzin: niezawodowych, zawodowych i spokrewnionych uczestniczących w specjalistycznych szkoleniach,
- 6) Wydatkowana kwota na świadczenia oraz wynagrodzenia dla rodzin zastępczych w roku 2018, 2019, 2020.

5.4. Zapewnienie wieloaspektowej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

- 1) Wczesne przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do usamodzielnienia.
- 2) Pomoc prawna i psychologiczna dla osób usamodzielnianych.
- 3) Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.
- 4) Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i uzyskania własnego lokalu mieszkalnego.

Wskaźniki/mierniki:

- 1) Liczba wychowanków korzystających ze wsparcia przygotowującego do usamodzielnienia,
- 2) Liczba wychowanków otrzymujących świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz pomoc rzeczową na zagospodarowanie.
- 3) Wydatkowana kwota na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w roku 2018, 2019, 2020.

6. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA NA LATA 2018-2020

Zgodnie z art. 54 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Idąc dalej należy zwrócić uwagę, iż w art. 56 niniejszej ustawy ustawodawca wskazał, iż umowę taką zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, który to limit winien być określony w 3 – letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

W związku z powyższym, poniżej przedstawione zostały limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018 – 2020.

Tabela nr 9.

Limit rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka na lata 2018-2020

Zadanie do realizacji	Rok		
	2018	2019	2020
Zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych (wzrost w odniesieniu do roku poprzedzającego)	0	2	2
Zwiększenie liczby rodzinnych domów dziecka (wzrost w odniesieniu do roku poprzedzającego)	0	0	1

7. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU :

1. Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej w powiecie lubańskim.
2. Diagnoza i szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
3. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.
4. Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
5. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
6. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających zastępcze formy opieki.

8. ZAGROŻENIA DLA REALIZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE :

1. Niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
2. Brak kandydatów na przyjęcie do rodziny zastępczej dzieci niepełnosprawnych lub z zaburzeniami zachowania.
3. Ograniczona ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy zastępczej.
4. Długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka.
5. Ograniczona ilość środków finansowych przeznaczonych na zatrudnienie specjalistów w tym radcy prawnego na potrzeby pieczy zastępczej.
6. Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia.

9. ODBIORCY PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
2. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka;
3. Osoby usamodzielniane;
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
5. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców;
6. Placówki opiekuńczo - wychowawcze z terenu powiatu lubańskiego.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Budżet Powiatu Lubańskiego;
2. Budżet samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
3. Budżety innych powiatów, zgodnie z art. 191 ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4. Odpłatności rodziców biologicznych, zgodnie z art. 193 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
5. Środki pozyskane z budżetu Państwa,

6. Środki pozyskane z fundacji,
7. Środki pozyskane z funduszy europejskich.

11. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu, które jest jednocześnie Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Monitorowanie Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w powiecie lubańskim w latach 2018 – 2020 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy zbieranych informacji dotyczących realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te będą przedkładane Radzie Powiatu Lubańskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu. Program ma charakter otwarty i może podlegać ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Teresa Dudkiewicz-Rozań